

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Gullbrandstorpsskolan F-9 i Halmstads
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Gullbrandstorpsskolan F-9. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Gullbrandstorpsskolan F-9 i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 9 december 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12665) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärarna i båda materialinriktningarna och elever berättar i intervjuer att varje arbetsområde inleds med en genomgång där läraren visar olika inspirationskällor för eleverna, bland annat i form av fysiska exemplar och prototyper som visar steg-för-steg, som finns i salen. I samband med detta berättar lärare och elever att lärarna går igenom olika material och verktyg som eleverna ska arbeta med. Elever uppger att de söker inspiration i instruktionsböcker och häften och utvecklar sina idéer genom skisser, ritningar och val av detaljer och färger. Lärarna stöttar eleverna i att göra medvetna val och visar olika lösningar som eleverna kan utgå från. Lärarna ger eleverna löpande stöd i att prova olika arbetssätt och uppmuntrar dem att pröva och ompröva sina idéer genom att låta dem fundera själva och återkomma vid behov. Elever berättar att de i de olika

materialinriktningarna ibland måste göra om något moment, som att sprätta upp och sy om eller finslipa vissa träpartier. Ett exempel på detta framkommer under Skolinspektionens lektionsobservation i trä och metall där läraren och en elev resonerar kring hur locket på ett skrin skulle kunna stå rakt upp. Läraren föreslår en lösning, eleven föreslår en annan, och läraren bekräftar att elevens idé är ännu bättre.

Lärarna ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Av intervjuer med lärare och elever samt av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna ställer stöttande frågor om exempelvis materialval, funktion och vilket som är nästa steg i arbetsprocessen. Lärarna uppmuntrar eleverna att tänka själva och hjälper dem att hitta olika lösningar. Elever berättar att lärarna ger positiv respons som "Det ser snyggt ut" och "Bra jobbat", och bekräftar elevernas egna idéer med kommentarer som "Bra tänkt". Vidare berättar elever att lärarna hjälper dem vidare i arbetsprocessen genom att vid behov ställa frågor som "Varför blev det så?" och "Hur tänker du?" samt ger förslag på möjliga lösningar. Exempelvis visar en lärare i materialinriktningen trä och metall en elev hur eleven ska spänna fast ett lock och använda stämjärnen. Efter genomgången frågar läraren om eleven minns momenten. Eleven återger och visar tekniken, medan läraren står kvar tills eleven kommit igång.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande samt att arbetsformerna varierar.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Av dokument som begärts in från huvudmannen och av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna arbetar med olika grunduppgifter i årskurs 7 och årskurs 8 för att därefter välja ett fördjupningsområde. Lärarna beskriver att betyg motiverar eleverna och har därför tagit fram en lista över olika utvecklingsfaser som visar var eleverna befinner sig i processen och hur väl deras arbete genomförs i förhållande till de olika kravnivåerna. Lärarna förklarar att kravnivån alltid anpassas efter varje elev och att de medvetet börjar på en lägre nivå för att stärka elevens självförtroende, för att sedan gradvis introducera fler tekniker när eleven känner sig trygg att utveckla sitt arbete. Lärarna beskriver att de ibland går in och avlastar i delar av processen så att elevernas initiativ inte kvävs av tidsåtgång. Elever bekräftar att lärarna anpassar och utmanar utifrån vad eleverna kan. Eleverna berättar att lärarna uppmuntrar dem att lägga till detaljer och vidareutveckla sina arbeten för att visa högre kunskaper och ger som exempel att byxor betraktas som en enklare uppgift och en huvtröja som mer avancerad. Elever beskriver att vissa fokuserar på att klara grunduppgiften medan

andra arbetar mer avancerat med detaljer. Vidare framkommer det i intervjuer med elever att lärarna har samma förväntningar på eleverna oavsett bakgrund och könstillhörighet. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna låter eleverna prova uppgifter av olika slag för att eleverna ska utmanas och stimuleras, som att tälja eller bygga en flygplansmodell. En elev i materialinriktningen textil som hade avslutat sin grunduppgift fick i stället påbörja ett broderi som extra uppgift.

Lärarna varierar arbetsformerna i undervisningen så att eleverna får möjlighet att dela erfarenheter med andra elever och utveckla lärandet. Lärarna beskriver att de i olika sammanhang samlar eleverna i mindre grupper för att utveckla elevernas lärande under de praktiska momenten i syfte att eleverna ska dela erfarenheter med varandra, såsom i planeringsfasen av ett projekt. En lärare ger ett exempel på ett styrt arbete i materialinriktningen trä och metall när eleverna arbetar med svepaskar där läraren ser till att eleverna får samtala om varianter på handtag och knoppar, diskutera arbetsmetoder och utbyta erfarenheter. Ett annat exempel som nämns är en uppgift där eleverna använde en karttjänst för att hitta inspiration från en plats med tillhörande diskussioner i grupp. En lärare i materialinriktningen textil uppger att hen ibland bryter lektionen för gemensamma diskussioner, till exempel genom att låta elever i par känna på bomull och samtala om materialet. Utöver detta beskriver både lärare och elever att lärarna uppmuntrar eleverna att be dem fråga en bänkkompis om hjälp och synpunkter innan de frågar läraren.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocess och resultat tillsammans med läraren.

Lärarna ställer återkommande frågor till eleverna och låter dem bedöma och utvärdera resultatet av sitt arbete. Lärarna och elever berättar att lärarna i båda materialinriktningarna låter eleverna kontinuerligt reflektera under lektionerna genom att ta upp begrepp, materialval och varför olika tekniker används. Lärarna uppger att de även använder en självskattning under arbetets gång och håller betygssamtal mitt i terminen för att tydliggöra nivåer och betygskriterier. Exempel på detta framkommer i en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil där läraren ställer frågor till eleverna löpande under lektionen om de är nöjda med arbetet eller ska genomföra justeringar samt vad de ska göra därefter. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna utvärderar sina arbeten när det är klara med sina föremål. Lärarna i båda materialinriktningarna berättar att eleverna får reflektera både muntligt och skriftligt. En lärare i materialinriktningen textil ger som exempel att hen alltid frågar eleverna om de är nöjda med sitt slutresultat och vad de

skulle gjort annorlunda. Även i utvärderingar beskriver eleverna nöjdhet, möjliga förbättringar, vilka verktyg de använt, vilket lärarna sedan ger respons på. Ett exempel framkommer under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil då en lärare uppmuntrar eleverna att reflektera över sitt arbete och ställer frågor om eleverna vill fortsätta med sina föremål eller göra någon justering. En elev som ska skriva en skriftlig reflektion över sitt broderi får besvara frågor som rör vilken kulturell inspiration och vilka symboler och färger som eleven har använt i sitt arbete samt vilka kopplingar eleven kan göra till sin egen identitet. Elever bekräftar i intervjuer att de får skriva och svara på frågor så som vilket material och tekniker de har använt sig av och om själva utförandet. En elev berättar att det har hänt att hen efteråt reflekterat över vad som kunde ha gjorts bättre och ger som exempel en nyckelring som har märken kvar från pennan som eleven ritade ut formen med, vilket eleven hade velat undvika.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen endast till viss del ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Däremot får eleverna kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till hållbara produkter.

Det skiljer sig åt mellan materialinriktningarna i vilken utsträckning eleverna får fördjupa sina kunskaper om olika materials egenskaper samt hur dess ursprung och framställning påverkar miljön. Av dokument som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen och av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna i materialinriktningen textil får lära sig om olika materials egenskaper och hur olika material framställs utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Elever uppger att de i undervisningen till exempel har fått se en film om klädindustrin i Asien, hur tillverkningen påverkar både miljön och arbetare i industrin. De har också pratat om ullens transportvägar och om hur tyg som skickas från Kina påverkar miljön på grund av de långa transportererna. En lärare i materialinriktningen textil berättar att frågor om miljö, konsumtion och hållbarhet vävs in i undervisningen genom hela processen, från idé till utvärdering. Ibland tas det upp som ett startmoment och ibland när det passar naturligt i arbetet. Samtalen sker både i smågrupper och i helklass. Läraren uppger att hen alltid försöker knyta hållbarhets- och miljöperspektivet till det som är aktuellt. Förra läsåret låg fokus på återbruk av textilier. Detta bekräftas av dokument som begärts in från huvudmannen att i materialinriktningen textil ska eleverna i årskurs 7 och 8 arbeta utifrån ett bestämt tema om miljöpåverkan och modeindustrin. I intervju med lärare och elever framgår däremot att undervisningen i materialinriktningen trä och metall innehåller få moment där eleverna får fördjupa sina kunskaper om olika materials framställning eller transport kopplat till miljöpåverkan. Visserligen framkommer det i intervjuer med såväl lärare som elever att eleverna fått lära sig om olika träslag, svenska respektive utländska träslag, och om hur träslagen växer samt även varför vissa träslag kostar mer. En lärare uppger att hen försöker få in hållbarhetsfrågor naturligt i undervisningen i materialinriktningen trä och metall, såsom i samband med metodgenomgångar, men ger inga konkreta exempel på att de har arbetat med hur olika material påverkar miljön.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda och håller länge. Lärare berättar att de för samtal med eleverna om vikten av att framställa hållbara föremål. Exempelvis berättar en lärare i materialinriktningen trä och metall att de i undervisningen samtalar om och visar hållbara metoder i alster som gjorts med tappar istället för spik och att läraren förklarar för eleverna om fördelarna med att använda lim och tapp utifrån hur hållbart det blir i längden. En lärare i materialinriktningen textil uppger att hen samtalar med eleverna om varför eleverna till exempel ska ha en tapp eller rem för att dragkedjan ska hålla när de syr sin necessär och hur de ska fästa trådar så att föremålen håller längre. Elever beskriver att slöjdundervisningen har gett dem praktiska kunskaper om hur olika verktyg används, något de ser som värdefullt när de behöver laga saker hemma. Inom materialinriktningen textil lyfter elever

särskilt att de har lärt sig att bland annat sy i knappar och att en sicksacksöm hindrar tyg från att gå upp. Elever uppger även att de har lärt sig att de ska backa med symaskinen i början och slutet av en söm för att sömmen ska hålla bättre. I materialinriktningen trä och metall uppger eleverna att de har fått kunskaper om hur de lagar föremål i trä eller gör träkonstruktioner mer hållbara genom att använda lim och spik samt att de ska vara försiktiga när de borrar så att träet inte spricker. Elever uppger att produkter de tillverkat som små trälådor, pallar, smörknivar och flaskköppnare samt textila arbeten som byxor, tygkassar, pennfodral och förkläden till hem- och konsumentkunskapen är både användbara och hållbara.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får göra självständiga val av metoder för resurshushållning som bidrar till hållbarhet. Lärarna beskriver att de ser till att eleverna använder spillbitar i sina föremål och arbetar med återvunnet material. I materialinriktningen trä och metall får eleverna exempelvis byta motiv på metallburkar och sätta sin egen prägel på dessa. Lärare uppger att elever kan ta med egna föremål att återbruka och ger ett exempel från när en elev tog en del från ett gammalt fiskedrag och använde i ett projekt. Elever bekräftar att de i båda materialinriktningarna lär sig sortera material och spara spillbitar som kan användas för att lägga till detaljer i olika arbeten eller användas i nya projekt, exempelvis för att tälja en sked. Det finns även jeansstyng från gamla byxor som eleverna kan sy om till shorts eller i arbete med lappteknik. Elever uppger att lärare i textil ofta påminner dem om att klippa nära tygkanterna för att undvika onödigt svinn och att inte använda mer material än nödvändigt. Eleverna berättar även att läraren uppmuntrar dem till att ta med plagg hemifrån att sy om eller återanvända i sina arbeten. Elever beskriver att de i undervisningen har lärt sig praktiska lagningstekniker, som att sy fast en lapp över ett hål eller att blanda sågspån med lim för att laga sprickor i trä.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att jämföra olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön. Av intervju med lärarna framgår att de försöker integrera miljö- och hållbarhetsfrågor i elevernas utvärderingar, ibland muntligt men oftast skriftligt. Eleverna får då reflektera över materialval och hållbarhetsaspekter. Dessa samtal sker både under arbetets gång och i slutet av processen. En lärare i materialinriktningen textil uppger att eleverna ofta sitter i smågrupper och diskuterar exempelvis frågor om miljö och hållbarhet innan de lyfter

resonemangen i helklass. Läraren berättar om ett exempel där en necessär och en väska, tillverkade av tidigare elever, användes för att jämföra material och diskutera kvalitet och hållbarhet. En lärare i materialinriktningen trä och metall beskriver att hen främst tar upp detta muntligt medan eleverna arbetar, för att öka deras medvetenhet om skillnader mellan olika material. Läraren har till exempel frågat eleverna om vad skulle hända om de byggde ett hus av balsaträ. Eleverna har då fått reflektera över och samtala med läraren om vad de tror händer med huset. Elever bekräftar att jämförelser mellan material förekommer inom materialinriktningarna. Eleverna uppger att i salen för materialinriktningen trä och metall finns en materialtavla med olika träslag som visar hur de slits över tid, något deras lärare ibland använder när elever ska välja material. Elever berättar även att i samband med att de tittade på filmen om klädindustrin så betonade läraren att eleverna ska reflektera över sina tygval och undvika att slösa på material.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den egna livsstilen betydelse för hälsan, miljön och samhället.¹ Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling.

¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det skiljer sig åt mellan materialinriktningarna i vilken utsträckning eleverna får en undervisning som fördjupar deras kunskaper om olika materials egenskaper, ursprung och transport utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Undervisningen i materialinriktningen trä och metall innehåller visserligen vissa moment kopplade till hållbarhet men eleverna ges endast till viss del möjlighet att fördjupa sina kunskaper om hur materialen påverkar miljön. Genom att utforma en undervisning som synliggör olika materials egenskaper ur ett hållbarhetsperspektiv kan eleverna få en fördjupad kunskap och förståelse om olika material och hur dess ursprung och framställning påverkar miljön. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.³

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

³ [Undervisning i slöjdämnet | Lärportalen | Skolverket](#) hämtad 2026-06-29.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett kön möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Av intervju med rektorn framgår att eleverna läser båda materialinriktningarna varje läsår, en termin med vardera materialinriktningen. Rektorn uppger att slöjdgrupperna i samtliga årskurser på högstadiet är könsblandade. Vidare framkommer i intervju med elever och lärare att både flickor och pojkar får möjlighet att arbeta med olika material samt även med en kombination av olika material från båda materialinriktningarna. Lärare berättar att de har några uppgifter som sträcker sig över båda materialinriktningarna. I årskurs 7 gör eleverna till exempel en tavelram av trä med en duk i textil. Det framkommer även att elever inom ramen för sina projekt kan kombinera olika material. En elev berättar om en pall som hen tillverkade i materialinriktningen trä och metall som hen sedan sytt och broderat en sittdyna till. Ett annat exempel på när olika material har kombinerats kommer från Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall där en elev tillverkade ett flygplan av trä med en propeller av plexiglas. Elever berättar även att de har fått arbeta med läder.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna endast i viss utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar till viss del med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt. I intervju uppger lärare att de strävar efter att inte uppmärksamma traditionella föreställningar och stereotypa normer om kvinnligt och manligt i slöjdundervisningen, men ger några exempel på när jämställdhetsperspektivet blir belyst i undervisningen. En lärare i materialinriktningen textil samtalar med eleverna om hur hantverket har sett ut historiskt och om lokala traditioner i Halland, till exempel att både flickor och pojkar på 1700- och 1800-talet stickade för att bidra till familjens försörjning. Vidare berättar läraren att hen försöker koppla sådana exempel till relevanta uppgifter för att utmana elevernas tankesätt. Exempelvis lyfter läraren att stickning ofta uppfattas som något kvinnligt och visar därför män som gör textila konstverk. En lärare i materialinriktningen trä och metall berättar att eleverna gillar att arbeta med intarsia och att läraren brukar utmana elevernas föreställningar med att först låta dem gissa om det är en kvinna eller man som har gjort arbetet. Elever uppger dock i intervju att lärarna sällan har lyft frågor om jämställdhet i undervisningen eller pratat hur könsbundna föreställningar kan påverka elevernas val av utbildning eller yrken. En elev nämner

däremot att i materialinriktningen trä och metall har läraren visat bilder på både kvinnor och män som slöjdar. Lärarna i båda materialinriktningarna uppger att de väljer uppgifter som passar alla elever och att uppgifterna upplevs som könsneutrala. När eleverna själva väljer material och metoder kopplas det, enligt lärarna, inte till något särskilt kön. Lärarna uppger att eleverna skapar det eleverna vill och utifrån deras intresse, oberoende av om de är flickor eller pojkar. Samtidigt ger flera elever i intervjuerna uttryck för könsstereotypa föreställningar, som att pojkar oftast skulle välja inriktningen trä och metall eftersom det uppfattas som "hårt arbete" medan flickor skulle välja textil eftersom det anses lugnare. En elev menar till och med att detta skulle vara "genetiskt". Vidare framgår av intervjuer med såväl elever som lärare och av Skolinspektionens lektionsobservationer att det kan se olika ut hur flickor och pojkar är placerade i slöjdsalarna. Elever uppger att i materialinriktningen trä och metall sitter eleverna blandat men att i materialinriktningen textil så sitter flickor och pojkar åtskilt. Lärarna berättar att fördelningen mellan flickor och pojkar är olika stora och att placeringen i salarna kan variera utifrån antalet flickor och pojkar som finns i respektive elevgrupp. Det framkommer däremot under lektionsobservationerna att lärarna bemöter både flickor och pojkar på ett likvärdigt sätt, vilket elever också bekräftar i intervjuer, och att undervisningen anpassas efter var varje elev befinner sig i sitt arbete.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra

till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁴

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna endast i viss omfattning lyfter frågor kopplade till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmönster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet med eleverna utifrån deras föreställning om kvinnligt och manligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare

Signerat av: Roger Persson

X Sevi Karoussi

Föredragande

Signerat av: Sevi Karoussi

I handläggningen av ärendet har även utredaren Henrik Fredriksson deltagit.

⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁵ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-06-29.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Gullbrandstorpsskolan F-9 den 28 maj 2026. Besöket genomfördes av utredarna Sevi Karoussi och Henrik Fredriksson.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Halmstads kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. Förskoleklass och årskurserna 1–6 ingår inte i granskningen. På skolenheten går cirka 480 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdamnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁶

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁷ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁸

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁹

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹⁰

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹¹ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

⁶ 26 kap. 20 § skollagen.

⁷ 1 kap. 4 § skollagen.

⁸ 1 kap. 5 § skollagen.

⁹ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

¹⁰ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹¹ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹²

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹³

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

¹² Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹³ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹⁴

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁵

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁶

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁷

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁶ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁸

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁹

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²⁰ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²¹ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²²

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

¹⁸ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁹ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

²⁰ 2 kap. 9 § skollagen.

²¹ 2 kap. 10 § skollagen.

²² Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²³

²³ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.